

Plus Interview

Regisseur Marijn Graven: ‘Je kunt niet aan Ikea ontkomen’

Marijn Graven: ‘Ikea is toch een soort tempel van het consumentisme.’ Beeld Harmen De Jong

Volgens Wikipedia telt Ikea 424 vestigingen in 52 landen. Bij Frascati Producties regisseert Marijn Graven (1984) de voorstelling *Naar Ikea*, een bewerking van *Naar Damascus* van August Strindberg.

[Anne van de Wetering](#) 17 oktober 2019, 10:28

We zitten aan een ontbijtje bij Ikea. Hoe vaak bent u hier de afgelopen tijd geweest?

“Vrij vaak, ik ben een keer met mijn scenograaf geweest en een keer met de acteurs. In de tussentijd ben ik ook nog verhuisd en toen moest ik natuurlijk net iets hebben waarvan ze de juiste maat alleen bij Ikea verkochten. Dus toen moest ik er nog een keer heen.”

“Mijn lichtontwerper zei: het licht is hier zo goed als op een filmset. Als je een lamp ziet hangen, hangt daar altijd nog licht boven, zodat de lamp van alle kanten wordt uitgelicht. Als je zoiets dan thuis ophangt ziet het er natuurlijk veel vlakker uit. In de tweede repetitieweek heb ik hier met mijn acteurs filmpjes gemaakt in verschillende huiselijke settings. Zij zijn wel fan en hebben ook dingen gekocht die ze zelf wilden voor thuis.”

En u?

“Ik heb veel naar de slogans gekeken, een soort combinatie van boeddhistische teksten en Ikea gaat blijkbaar goed samen. Ikea is toch een soort tempel van het consumentisme. En de pijlen vind ik interessant. Die wijzen je de weg naar het einde, maar je komt wel eerst overal voorbij. Dat principe van gidsen gebruiken we in de voorstelling: we moeten daar nog langs en we moeten daar nog langs.”

Gaat het publiek ook wandelen?

“Nee, maar de spelers wel. Met gidsen bedoel ik meer dat je met iemand op reis gaat en dat je die reis bijstuurt. Het gaat dus meer over hoe de spelers het publiek meenemen. Ik zoek naar hoe theater meer een ritueel kan zijn dat je samen doet. Hoe iedereen die in die ruimte is daar een bijdrage aan kan leveren. De ruimte is bijvoorbeeld ingericht zonder tribune en spelers en publiek kunnen elkaar zien. Dat brengt ook onzekerheid met zich mee, want het maakt een groot verschil of er twintig of zeventig mensen zijn. Theater mag geen Netflix zijn, want dat is er al. Dat vind ik heel belangrijk.”

In uw biografie las ik dat u na een aantal omzwervingen bij regie bent uitgekomen. Hoe is het om dat nu te doen?

“Regie is voor mij een natuurlijk manier van zijn. Het heeft even geduurd voor ik mezelf eraan over durfde te geven dat ik een regisseur ben. Ik wist wel dat mijn bestemming in het theater lag, en ik werkte ook wel in het theater, maar was ver van het artistieke verwijderd.”

“Toen ik eindelijk op die regieopleiding kwam, voelde ik me daar als een vis in het water. Het is gelukkig niet zo dat ik al 73 ben, dus het valt nog wel mee, maar ik ben wel ouder dan de meeste mensen die net beginnen met werken. Nu houdt werken mijn artistieke motor brandend. Als ik te veel tijd heb voor contemplatie, dan komt de existentiële angst: kan ik dit wel, is niet alles al gedaan?”

En nu dus Strindberg. Van *Naar Damascus*, naar *Naar Ikea*. Hoe zou hij het hier hebben gevonden?

“Hij zou het hier natuurlijk gehaat hebben. Je belandt hier toch meteen in een soort - kleinburgerlijke ideaal. Toch is er bijna niemand die niks van Ikea in huis heeft. Zelfs al probeer je groots en meeslepend te leven, je komt toch altijd wel een keer bij Ikea uit. Mijn schrijfster, Sytske Frederika van Koeveringe, vroeg laatst of mindfulness een afgevlakte versie is van meditatie. Ik denk wel dat we overal een beetje van willen, maar ons nergens écht aan committeren. Ikea is ook zo’n compromis. Het is niet echt lelijk, maar ook niet echt mooi wat je hier vindt. Strindberg was radicaal en intens. Hij had te kampen met geestesziekte en had een sterke mening over de maatschappij. Zelf krijg ik ook nog weleens te horen dat ik intens ben. Ik probeer steeds onder de oppervlakte te duiken.”

“Ikea staat voor een val. Je kan proberen te ontkomen aan het burgerlijke en conventionele en je weg zoeken in het mystieke en spirituele. Maar het is nog niet zo makkelijk om dat burgerlijke helemaal los te laten. Ik weet ook niet of het nodig is om echt gelukkig te worden, misschien kunnen beide ook naast elkaar bestaan.”

Naar Ikea, Frascati Producties/Marijn Graven. Te zien 17-19/10 en 22-25/10 in Frascati